

Yttrande över betänkande av utredning om det civila försvarets personalförsörjning – Plikten kallar! En modern personalförsörjning av det civila försvaret, SOU 2025:6

Kommunstyrelsen i Karlshamns kommun har mottagit inbjudan att lämna synpunkter på betänkande av utredning om det civila försvarets personalförsörjning, SOU 2025:6. Remissvaren ska ha inkommit till Försvarsdepartementet senast den 13 maj 2025.

Karlshamns kommuns yttrande

Karlshamns kommun är i stort positiv till utredningens förslag om att modernisera och förtydliga regelverket för personalförsörjning inom det civila försvaret. Det är dock kommunens åsikt att förslagen inte ger tillräckliga verktyg för kommuner och regioner att planera och bemanna sina krigsorganisationer eller för att säkerställa att samhällsviktig och totalförsvarsviktig verksamhet kan upprätthållas över tid under krig eller krigsfara.

Kommunen hade önskat vidare utredning kring möjligheterna att förstärka personalförsörjningen genom en höjd övre åldersgräns för fullgörande av totalförsvarspflicht, om detta i övrigt inte visade tecken på negativa konsekvenser för samhället.

Följande synpunkter vill kommunen särskilt framföra:

1. Utredningen beskriver att vissa kriterier bör vara uppfyllda för att civilplikt ska bli aktuellt för en verksamhet. Dessa är 1. att behovet av personalförstärkning avser verksamhet som antingen inte bedrivs alls i fredstid eller verksamhet där behovet av personal ökar kraftigt vid höjd beredskap, samt 2. att behovet av personalförstärkning avser kompetens i en för totalförsvaret kritisk verksamhet, t.ex. verksamhet som är nödvändig för befolkningens överlevnad, för att upprätthålla de mest centrala samhällsfunktionerna eller för att bidra till det militära försvarets förmåga.

Utredningen gör grundantagandet att befintlig personal kommer att gå till sitt arbete precis som vanligt även under höjd beredskap. Det är kommunens uppfattning att detta inte kommer gälla för samtlig personal. Vid krig eller krigsfara anser kommunen att det är en viktig del av planeringen att utgå ifrån realistiska förväntningar på hur befolkningen kommer agera. Det är inte troligt att samtlig personal kommer fortsätta gå till jobbet, eller ställa sig till totalförsvarets förfogande genom anvisning av Arbetsförmedlingen. Detta innebär att de totalförsvarsviktiga verksamheter som ska bedrivas redan i utgångspunkt har en brist på efterfrågade personalresurser. Därför anser kommunen att bedömningskriterium 1 för om civilplikt kan behövas bör ändras så det inte enbart tar hänsyn till behov av personalförstärkning då det är en verksamhet som inte bedrivs i fredstid eller att behovet av personal ökar kraftigt vid höjd beredskap. Det bör även ta hänsyn till verksamheter där ett allmänt personalförsörjningsfall bedöms påverka förmågan att utföra uppgiften märkbart försämrats. Vidare behöver även personalförsörjningsfall på grund av hälsoskäl eller dödsfall beaktas.

- Utredningens förslag om verksamheter där aktivering eller utredning om eventuellt behov av civilplikt är för snäva. Vid planering av personalförsörjning behöver som tidigare anförts en realistisk bild av befolkningens agerande ligga till grund. Att utgå ifrån att alla personer som arbetar inom verksamhet som är samhällsviktig eller totalförsvarsviktig fortsätter att gå till sitt arbete precis som vanligt under höjd beredskap är inte troligt. Även personalförluster på grund av hälsotillstånd, både fysiskt och psykiskt, samt dödsfall behöver tas i beaktande. Vilka verksamheter som kommer vara samhällsviktiga och ytterst totalförsvarsviktiga kommer antagligen att skifta över tid, beroende på hur situationen ser ut och över vilken tidsperiod den sträcker sig. På kort sikt kan och bör en större del av kommunal verksamhet kunna avbrytas för att fokusera på den verksamhet som krävs för totalförsvaret. Men ju längre tiden går, desto mer kommunal verksamhet kommer både efterfrågas och behövas, t.ex. inom kultur och fritid, både för att bidra till barn och ungas mentala välmående och trygghet, men också för att upprätthålla kulturella traditioner som är viktiga för försvarsviljan. Kommunen anser därför att utredningens förslag bör kompletteras med följande områden där civilplikt bör aktiveras: dricksvattenområdet, GIS, funktioner för stöd för den demokratiska processen inklusive arkivområdet, så som registratur, sekreterarskap och juridisk kompetens inom offentlig förvaltning, tillståndsgivning och tillsyn kopplat till byggnadsområdet, kommunala ledningsfunktioner kopplat till stabsorganisation, kommunal tillsyn inom miljö- och hälsoområdet samt kommunal teknisk verksamhet. Regleringen bör sedan löpande ses över i syfte att identifiera fler trånga sektorer där brister i nödvändig kompetens kan förväntas uppstå.
- 2. Den nationella samordnande funktionen eller sektorn bör även få i uppdrag att vid behov planera för maximering av användning av de personella resurser som finns tillgängliga. Speciellt inom de områden där civilplikt är aktiverad och det finns brister i personalförsörjningen. Att en myndighet, kommun eller region har goda tillgångar till en viss kompetens genom sin ordinarie personal bör ses som en möjlighet att tillfälligt omflytta resurser till myndigheter, kommuner eller regioner som för stunden behöver kompetensen bättre, alternativt dela på sådana resurser där det är möjligt, t.ex. it-specialister, GIS-tekniker eller juridisk specialistkompetens.
- 3. Den nya fjärde punkten i 6 kap. 2 § totalförsvarspliktslagen bör ändras så att en kommun eller region kan teckna avtal med en frivillig försvarsorganisation, inte enbart med medlem i sådan. Det får ses som en mycket betungande uppgift att förhandla och teckna separata avtal med samtliga medlemmar i varje relevant organisation. Detta bör åtgärdas genom att lagstiftningen ger möjlighet att teckna avtal med organisationen som i sin tur tecknar avtal med respektive medlem och anmäler avtalet till Pliktverket.
- 4. Utredningen påverkar både barn och unga direkt genom att de omfattas av totalförsvarsplikten från det år de fyller 16 år och genom att deras tillgång till barnomsorg och skolgång påverkas av personalförsörjningen inom området, samt indirekt genom förslagets påverkan på deras vårdnadshavare och deras möjlighet att fullgöra sina uppdrag som vårdnadshavare och omsorgsgivare. Karlshamns kommun saknar en barnkonsekvensanalys som beskriver hur barn och ungas rättigheter har

beaktats och om och i så fall vilka åtgärder som gjorts för att säkerställa barn och ungas rättigheter utifrån vad barnkonventionen föreskriver. Kommunen ser gärna att detta kompletteras med.

Nedan följer kommunens ställningstaganden till de förslag som betänkandet av utredningen lämnar.

Bred aktivering av civilplikten i det civila försvaret

Förslag 1

Regeringen beslutar att aktivera civilplikten generellt i det civila försvaret. Det innebär att totalförsvarspliktiga kan kallas till mönstring och sedan skrivas in med civilplikt för grundutbildning och repetitionsutbildning. Därefter kan de krigsplaceras med civilplikt i befattningar i de verksamheter i det civila försvaret som anges under A. i bilagan till totalförsvarspliktsförordningen, med beaktande av de ändringsförslag som utredningen lägger fram. Den nu gällande lydelsen av 2 kap. 1 § totalförsvarspliktsförordningen, som inskränker området för civilplikt jämfört med bilagan, tas bort så att civilplikt får fullgöras i de verksamheter som anges i bilagan. Som en följd av detta föreslås att den beslutade förordningen (2023:918) om ändring i totalförsvarspliktsförordningen, som ska träda i kraft den 1 januari 2029, utgår.

Karlshamns kommuns synpunkter

Kommunen biträder utredningens förslag om en generell aktivering av civilplikt i det civila försvaret.

Personalförstärkning i det civila försvaret vid höjd beredskap

Förslag 2

Regeringen ger ansvariga myndigheter i uppdrag att utreda och föreslå hur ett system med civilplikt bör utformas och införas i följande verksamhetsområden:

- Räddningstjänst (kommunal räddningstjänst)
- Drift och underhåll inom elproduktion och nätverksamhet
- Hälso- och sjukvård
- Drift, underhåll och reparationer inom elektroniska kommunikationer
- Bevakningsverksamhet

Regeringen ger ansvariga myndigheter i uppdrag att utreda och bedöma behovet av och förutsättningarna för civilplikt, samt att om behov och förutsättningar bedöms finnas utreda och föreslå hur ett system med civilplikt bör utformas och införas i följande verksamhetsområden:

- Befolkningsskydd
- Transportområdet

Regeringen ger ansvariga myndigheter i uppdrag att utreda och bedöma behovet av och förutsättningarna för civilplikt i följande verksamhetsområden:

- *Drift, underhåll och reparationer inom andra energislag än el*
- *Socialtjänst inklusive äldreomsorg och funktionshinderområdet*
- *Tandvård*
- *It-system och cybersäkerhet*

Karlshamns kommuns synpunkter

Kommunen biträder utredningens förslag om att utreda och föreslå hur civilplikt bör utformas och införas inom kommunal räddningstjänst, drift och underhåll inom elproduktion och nätverksmötet, hälso- och sjukvård, drift, underhåll och reparationer inom elektroniska kommunikationer samt bevakningsverkssamhet.

Kommunen anser inte att det är nödvändigt att vidare utreda om behov av civilplikt föreligger inom befolkningsskydd, transportområdet, drift, underhåll och reparationer inom andra energislag än el, socialtjänst inklusive äldreomsorg och funktionshinderområdet samt it-system och cybersäkerhet, utan anför att det även för dessa områden bör införas civilplikt. Det bör således utredas och föreslås hur civilplikt bör utformas och införas inom samtliga av dessa områden.

Utöver det vill kommunen anför att införande av civilplikt även bör utredas för följande områden:

- Dricksvattenområdet.
- GIS.
- Funktioner för stöd för den demokratiska processen inklusive arkivområdet, så som registratur, sekreterarskap och juridisk kompetens inom offentlig förvaltning.
- Tillståndsgivning och tillsyn kopplat till byggnadsområdet.
- Kommunala ledningsfunktioner kopplat till stabsorganisation.
- Kommunal tillsyn inom miljö- och hälsoområdet.
- Kommunal teknisk verksamhet.

Förslag 3

Civilplikt får också fullgöras i drift, underhåll och reparationer inom elektroniska kommunikationer samt bevakningsverksamhet, medan själavård och sociala insatser tas bort. Vissa omformuleringar görs för att förtydliga eller anpassa till dagens språkbruk.

Karlshamns kommuns synpunkter

Kommunen anser att punkterna *kommunal tillsyn inom miljö- och hälsoområdet* samt *kommunal teknisk verksamhet* bör vara områden där civilplikt aktiveras enligt redogörelse i förslag ovan. I övrigt har kommunen inget att erinra.

Förslag 4

Regeringen ger MSB i uppdrag att i samverkan med Försvarsmakten utreda hur de frivilliga försvarsorganisationernas roll i personalförsörjningen av det civila försvaret kan stärkas.

Karlshamns kommuns synpunkter

Kommunen biträder förslaget och vill anföra att det är mycket viktigt att de frivilliga försvarsorganisationernas roll i personalförsörjningen utreds och stärks.

Förslag 5

För prioriterade verksamhetsområden för civilplikt ger regeringen ansvariga myndigheter i uppdrag att utreda implementeringen av civilplikt:

- MSB för kommunal räddningstjänst
- Svenska kraftnät för drift och underhåll inom elproduktion och nätverksamhet
- Socialstyrelsen för hälso- och sjukvård
- PTS för drift, underhåll och reparationer inom elektroniska kommunikationer
- Polismyndigheten för bevakningsverksamhet

Regeringen ger ansvariga myndigheter i uppdrag att utreda och bedöma behovet av och förutsättningarna för civilplikt för verksamhetsområden där det kan behövas civilplikt, samt att, om behov och förutsättningar bedöms finnas, utreda implementeringen av civilplikt:

- MSB för befolkningsskydd
- Trafikverket för transportområdet

Regeringen ger ansvariga myndigheter i uppdrag att utreda och bedöma behovet av och förutsättningarna för civilplikt i verksamhetsområden där det kan behövas civilplikt:

- Energimyndigheten för drift, underhåll och reparationer inom andra energislag än el
- Socialstyrelsen för tandvård samt socialtjänst inklusive äldreomsorg och funktionshinderområdet
- MSB för it-system och cybersäkerhet

Regeringen ger MSB i uppdrag att stödja myndigheterna vid utredningarna, att verka för enhetlighet i myndigheternas bedömningar samt sprida kunskap om både civilplikt och andra personella förstärkningsresurser.

Karlshamns kommuns synpunkter

Kommunen biträder förslaget.

Personalförstärkning i olika delar av det civila försvaret

Förslag 6

Regeringen beslutar att drift, underhåll och reparationer inom elektroniska kommunikationer läggs till i bilaga A till totalförsvarspliktsförordningen, som en av de verksamheter där civilplikt får fullgöras i det civila försvaret. Regeringen ger PTS i uppdrag att närmare utreda och föreslå hur ett system med civilplikt för drift, underhåll och reparationer inom elektroniska kommunikationer bör utformas och införas.

Karlshamns kommuns synpunkter

Kommunen biträder förslaget.

Förslag 7

Regeringen ger Svenska kraftnät i uppdrag att fortsatt utreda och bedöma hur ett system med civilplikt för elförsörjningsområdet bör utformas och införas, inklusive civilplikt efter mönstring. Regeringen ger Energimyndigheten i uppdrag att utreda om det behövs civilplikt för andra energislag än el.

Karlshamns kommuns synpunkter

Kommunen biträder förslaget.

Förslag 8

Bilaga A till totalförsvarspliktsförordningen ändras så att verksamheterna barn- och familjeomsorg samt handikapp- och äldreomsorg tas bort. I stället läggs verksamheten socialtjänst inklusive äldreomsorg och funktionshinderområdet till som en av de verksamheter där civilplikt får fullgöras i det civila försvaret (för utredningens förslag om barnomsorg, se avsnitt 18.13.4). Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att närmare utreda och föreslå hur ett system med civilplikt bör utformas och införas för hälso- och sjukvård. Regeringen ger även Socialstyrelsen i uppdrag att utreda och bedöma behovet av och förutsättningarna för civilplikt för verksamheterna tandvård samt socialtjänst inklusive äldreomsorg och funktionshinderområdet.

Karlshamns kommuns synpunkter

Kommunen biträder förslaget.

Förslag 9

Bilaga A till totalförsvarspliktsförordningen ändras så att bevakningsverksamhet blir en av de verksamheter där civilplikt får fullgöras i det civila försvaret. Regeringen ger i uppdrag till Polismyndigheten att, i samverkan med länsstyrelserna, närmare analysera och föreslå hur ett system med civilplikt för bevakningsverksamhet bör utformas och införas.

Karlshamns kommuns synpunkter

Kommunen biträder förslaget.

Förslag 10

Regeringen ger MSB i uppdrag att fortsatt utreda och föreslå hur ett system med civilplikt för den kommunala räddningstjänsten bör utformas och införas, inklusive civilplikt efter mönstring. Verksamheten räddningstjänst inklusive räddningstjänst vid flygplatserna i bilaga A till totalförsvarspliktsförordningen omformuleras till räddningstjänst. Regeringen ger MSB i uppdrag att utreda och bedöma behovet av och förutsättningarna för civilplikt för uppgifter inom befolkningsskydd. Om behov och förutsättningar för civilplikt bedöms finnas, bör uppdraget efter en delredovisning kunna övergå i ett uppdrag att utreda och föreslå hur ett system med civilplikt för befolkningsskyddet bör utformas och införas.

Karlshamns kommuns synpunkter

Kommunen biträder förslaget.

Förslag 11

Regeringen ger Trafikverket i uppdrag att närmare utreda och bedöma behovet av och förutsättningarna för civilplikt för transportområdet. För verksamheter som ingår i den nuvarande verksamheten underhåll och reparationer av järnvägar och vägar i bilaga A till totalförsvarspliktsförordningen bör uppdraget, om behov av och förutsättningar för civilplikt bedöms finnas, efter en delredovisning kunna övergå i ett uppdrag att utreda och föreslå hur ett system med civilplikt bör utformas och införas.

Karlshamns kommuns synpunkter

Kommunen anser att det bör införas civilplikt inom transportområdet. Kommunen biträder den del av förslaget som avser att utredningsuppdraget, efter en delredovisning, bör kunna övergå i ett uppdrag att utreda och föreslå hur ett system med civilplikt bör utformas och införas.

Förslag 12

Bilaga A till totalförsvarspliktsförordningen ändras så att verksamheten barn- och familjeomsorg tas bort. Den ersätts delvis av verksamheten tillsyn av barn och elever.

Karlshamns kommuns synpunkter

Kommunen biträder förslaget. Liksom betänkandet lyfter fram kan personförstärkning krävas för att bedriva utbildning och tillsyn av barn och elever. Kommunen gör bedömningen att denna förstärkning kan tillgodoses på andra sätt än genom civilplikt.

Förslag 13

Regeringen ger MSB i uppdrag att i samverkan med Försäkringskassan, Skatteverket och Trafikverket utreda behov av och förutsättningar för civilplikt för it-system och cybersäkerhet.

Karlshamns kommuns synpunkter

Kommunen anser att det bör införas civilplikt för it-system och cybersäkerhet.

Förslag 14

Bilaga A till totalförsvarspliktsförordningen ändras så att själavård och sociala insatser tas bort.

Karlshamns kommuns synpunkter

Kommunen biträder förslaget.

Tydligare regler för det civila försvarets personalförsörjning

Förslag 15

Ordet krigsplacering bör i det civila försvaret bara användas för beslut om krigsplacering enligt totalförsvarspliktslagen och för registrering av detta beslut. Missvisande uttryck som "krigsplacerad med anställningsavtalet som grund" eller liknande bör i det civila försvaret utmönstras och ersättas med "placerad i krigsorganisationen". Ordet beredskapsregistrering bör användas för registrering som Pliktverket gör av totalförsvarspliktiga som placerats i en krigsorganisation i det civila försvaret till följd av avtal om tjänstgöring vid höjd beredskap som de har ingått. I det militära försvaret gäller en annan terminologi.

Ordalydelsen av 11 § beredskapsförordningen och 3 § frivilligförordningen justeras i enlighet härmed.

Karlshamns kommuns synpunkter

Kommunen ställer sig positiv till att begrepp förtydligas och att lagstiftning uppdateras så användandet är enhetligt.

Förslag 16

Totalförsvarspliktslagen tillförs en bestämmelse om att bemanningsansvariga är skyldiga att till Pliktverket anmäla alla avtal om tjänstgöring inom totalförsvaret vid höjd beredskap, så att dessa totalförsvarspliktiga kan beredskapsregistreras. Om ett sådant avtal har upphört, ska detta också anmälas till Pliktverket

Karlshamns kommuns synpunkter

Kommunen är positiv till att alla avtal om tjänstgöring inom totalförsvaret registreras, men vill samtidigt belysa att sådana uppgifter är betungande för de bemanningsansvariga. Det bör tas särskild hänsyn till att skapa rutiner som minimerar arbete vid en framtida registrering.

Förslag 17

I Pliktverkets instruktion införs bestämmelser som ger tydligare stöd för myndighetens register över totalförsvarspliktiga. Det ska finnas register över totalförsvarspliktiga som

- krigsplacerats eller annars skrivits in enligt totalförsvarspliktslagen (dvs. värnpliktiga och civilpliktiga)*
- bemanningsansvariga har anmält att de har placerats i deras krigsorganisationer (beredskapsregistrerade eller, i fråga om Försvarmakten, krigsplacerade)*
- anvisats arbete eller utbildning med allmän tjänsteplikt.*

Pliktverket ska på framställning av en bemanningsansvarig eller den myndighet som får anvisa arbete med allmän tjänsteplikt genomföra disponibilitetskontroll genom att kontrollera om en totalförsvarspliktig redan är krigsplacerad eller beredskapsregistrerad. Pliktverket behöver inte tillmötesgå en framställning om registrering eller disponibilitetskontroll, om det kan antas att framställningen görs i otillbörligt syfte.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun biträder förslaget.

Tydligare regler om den allmänna tjänsteplikten

Förslag 18

Bestämmelsen i 3 kap. 15 § totalförsvarspliktslagen förtydligas när det gäller vilka som hos Pliktverket har rätt att göra framställning om krigsplacering av totalförsvarspliktiga. Beslut om krigsplacering fattas av Pliktverket efter framställning från bemanningsansvariga. Statliga myndigheter, kommuner och regioner är bemanningsansvariga. Även enskilda som till följd av författning eller överenskommelse med det allmänna är skyldiga att ha en krigsorganisation är bemanningsansvariga. En statlig myndighet får göra framställning om krigsplacering även i krigsorganisationen hos en enskild.

Totalförsvarspliktsförordningen justeras i vissa avseenden, så att även alla beredskapsmyndigheter får göra framställningar om krigsplacering i den egna krigsorganisationen.

Slutligen ändras totalförsvarspliktsförordningen så att de statliga myndigheter som får göra framställning om krigsplacering i krigsorganisationen hos en enskild eller en statlig myndighet som inte själv får göra en sådan framställning är länsstyrelserna, de sektorsansvariga myndigheterna (enligt bilaga 2 till beredskapsförordningen) samt Säkerhetspolisen, Försvarmakten, Transportstyrelsen, Jordbruksverket, Migrationsverket och Svenska kraftnät. I sak medför detta ingen skillnad i fråga om vilka myndigheter som får göra sådana framställningar.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun biträder förslaget.

Förslag 19

Riksbankslagen kompletteras så att det framgår att Riksbanken ska ha en krigsorganisation. Vidare framgår att beredskapsregistrering får begäras i fråga om totalförsvarspiktiga som har placerats i krigsorganisationen, men inte tillhör den ordinarie personalen.

Beredskapsförordningen ändras så att myndigheter som omfattas av förordningen bara får låta beredskapsregistrera personal som placerats i myndighetens krigsorganisation, men inte tillhör den ordinarie personalen.

Vidare justeras beredskapsförordningen så att varje myndighet ansvarar för att personal i myndighetens krigsorganisation får den utbildning och övning som behövs för att den ska kunna utföra sina uppgifter vid höjd beredskap.

Dessutom kompletteras beredskapsförordningen så att det framgår att Regeringskansliet och myndigheter inom kommittéväsendet får låta beredskapsregistrera totalförsvarspiktiga som placerats i krigsorganisationen, men inte tillhör den ordinarie personalen. Beträffande Försvarsmakten framgår att myndigheten får låta krigsplacera personal som placerats i myndighetens krigsorganisation.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun har inget att erinra vad gäller förslaget.

Förslag 20

FEH kompletteras enligt följande. Kommuner och regioner får låta beredskapsregistrera totalförsvarspiktiga som placerats i krigsorganisationen, men inte tillhör den ordinarie personalen. Personal som ska tjänstgöra i krigsorganisationen ska ges skriftligt besked om sin placering i krigsorganisationen. Beskedet ska innehålla uppgift om inställelseplats.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun skulle godta en sådan ordning, men vill anföra att de verktyg som utredningen presenterar för kommunernas personalförsörjning under höjd beredskap är alltför få och trubbiga. Konsekvenserna av att kommunerna saknar erforderlig personal för att upprätthålla verksamhet under krig eller krigsfara bedöms ge stora, negativa effekter på samhället och i förlängningen befolkningens försvarsvilja.

Förslag 21

LEH förtydligas så att det framgår att kommuner och regioner, även när det inte är höjd beredskap, ska hålla den myndighet som regeringen bestämmer informerad om de beredskapsförberedelser som vidtagits och om de övriga förhållanden som är av betydelse för personalförsörjningen av det civila försvaret i kommunen respektive regionen.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun instämmer i syftet med förslaget. I första hand anser kommunen att dessa uppgifter bör åläggas respektive sektorsansvarig myndighet, och inte kommuner och regioner. I andra hand vill kommunen anföra att om det ändå ska åläggas kommuner och regioner är det viktigt att det finns tydliga rutiner och att dessa arbetas fram för att minska administrativa belastningar för både kommunala myndigheter och den statliga myndighet som berörs.

Förslag 22

Riksbankslagen kompletteras med bestämmelser om att företag som bedriver verksamhet av särskild betydelse för genomförandet av betalningar ska ha en bemannad krigsorganisation, och att ett sådant företag får begära beredskapsregistrering hos Pliktverket av totalförsvarspliktiga som placerats i krigsorganisationen, men inte tillhör den ordinarie personalen.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun biträder förslaget.

Förslag 23

Begravningslagen kompletteras så att det framgår att en församling som är huvudman för begravningsverksamhet ska ha en krigsorganisation och att församlingen får begära beredskapsregistrering i fråga om totalförsvarspliktiga som placerats i krigsorganisationen, men inte tillhör den ordinarie personalen.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun biträder förslaget.

Förslag 24

Kulturmiljölagen kompletteras så att Svenska kyrkans och dess organisatoriska delars beredskapsförberedelser ska omfatta en bemannad krigsorganisation. Beredskapsregistrering får begäras i fråga om totalförsvarspliktiga som placerats i krigsorganisationen, men inte tillhör den ordinarie personalen.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun biträder förslaget.

Förslag 25

Förfarandelagen ändras så att det framgår att föreskrift eller beslut om tjänstgöring i andra anställningar eller uppdrag hos det allmänna som har fattats med stöd av förfarandelagen inte får omfatta den som tjänstgör med värnplikt eller civilplikt. Däremot får ett beslut enligt

förfarandelagen omfatta totalförsvarspiktiga som redan tjänstgör med allmän tjänsteplikt. Om en föreskrift eller beslut enligt förfarandelagen omfattar någon som tjänstgör med allmän tjänsteplikt, medför föreskriften eller beslutet att denne inte längre omfattas av allmän tjänsteplikt. I förfarandeförordningen införs en ny bestämmelse om att en föreskrift eller ett beslut vid höjd beredskap om att de som tjänstgör hos en myndighet ska tjänstgöra i andra anställningar eller uppdrag hos det allmänna ska anmälas till Pliktverket.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun biträder förslaget.

Förslag 26

Bestämmelsen i 5 kap. 5 § riksbankslagen, som delegerar till Riksbanken att besluta om allmän tjänsteplikt när det gäller företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar, kompletteras så att Riksbanken även får medge undantag från den allmänna tjänsteplikten när det gäller sådana företag. Det förtydligas i totalförsvarspliktsförordningen att Arbetsförmedlingen får besluta om allmän tjänsteplikt bara i andra fall än som avses i 5 kap. 5 § riksbankslagen.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun har inget att erinra vad gäller förslaget.

Förslag 27

Den som vid höjd beredskap ska fatta ett beslut om allmän tjänsteplikt enligt 6 kap. 1 eller 2 § totalförsvarspliktsförordningen ska anmäla beslutet till Pliktverket. En ny bestämmelse om detta införs i totalförsvarspliktsförordningen. Riksbankslagen kompletteras med en motsvarande anmälningsskyldighet. En bestämmelse om att arbetsgivare och uppdragsgivare vid höjd beredskap är skyldiga att på begäran lämna upplysningar till Pliktverket om förhållanden som är av betydelse för tillämpningen av bestämmelserna om allmän tjänsteplikt i 6 kap. 2 § första stycket 1 totalförsvarspliktslagen införs i ett nytt andra stycke i 6 kap. 5 § totalförsvarspliktslagen.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun biträder förslaget.

Förslag 28

Bestämmelsen om allmän tjänsteplikt till följd av avtal om frivillig tjänstgöring i 6 kap. 2 § första stycket punkt 2 totalförsvarspliktslagen ändras till att omfatta bara totalförsvarspiktiga som tjänstgör enligt avtal

- om frivillig tjänstgöring inom det militära försvaret*
- mellan en statlig myndighet och en medlem i en frivillig försvarsorganisation om annan frivillig tjänstgöring inom totalförsvaret.*

Därutöver tillförs bestämmelsen ett nytt stycke, enligt vilket regeringen bestämmer vilka de frivilliga försvarsorganisationerna är. Bestämmelsen i 6 kap. 1 § totalförsvarpliktsförordningen kompletteras så att den statliga myndighet där allmän tjänsteplikt ska fullgöras får medge undantag från den allmänna tjänsteplikten för den som ska tjänstgöra hos myndigheten enligt 6 kap. 2 § första stycket punkt 2 eller 4 totalförsvarpliktslagen, dvs. till följd av avtal om tjänstgöring vid höjd beredskap.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun biträder förslaget.

Förslag 29

Totalförsvarpliktsförordningen kompletteras så att det framgår att ett beslut om anvisning med allmän tjänsteplikt inte får omfatta tid då den totalförsvarspflichtige fullgör allmän tjänsteplikt.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun biträder förslaget.

Förslag 30

Totalförsvarpliktslagen kompletteras så att totalförsvarspflichtiga även kan anvisas utbildning med allmän tjänsteplikt. Den totalförsvarspflichtige har under utbildningen rätt till de förmåner som avses i 8 kap. 1 § totalförsvarpliktslagen första stycket 1 (reseförmåner), 4 (fri hälso- och sjukvård), 5 (fri grupplivförsäkring) och 6 (begravningshjälp) och andra stycket 1 (fri utrustning), 2 (dagpenning), 5 (familjebidrag) och 6 (tandvård). Detta anges i ett nytt tredje stycke i bestämmelsen. Förmånsförordningen justeras i enlighet härmed.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun biträder förslaget och är positiv till de möjligheter det medför att totalförsvarspflichtiga även kan anvisas till utbildning för att sedan kunna fullgöra ett uppdrag som kräver vissa förkunskaper. Samtidigt vill kommunen anföra att denna möjlighet inte löser de brister inom den kommunala personalförsörjningen som kvarstår efter att detta utredningsförslag presenterats.

Förslag 31

I förordningen med instruktion för Arbetsförmedlingen införs en bestämmelse om att Arbetsförmedlingen redan i fredstid ska planera för vilka arbetsgivare och uppdragsgivare, samt vilka arbetstagare och uppdragstagare hos dessa, som ska omfattas av beslut om allmän tjänsteplikt vid höjd beredskap, anvisning av totalförsvarspflichtiga vid höjd beredskap, och hur totalförsvarspflichtiga vid behov kan utbildas vid höjd beredskap.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun är positiv till ansatsen i förslaget.

Förslag 32

Förmånsförordningen kompletteras med bestämmelser om att Arbetsförmedlingen ansvarar för att betala reseförmåner och ersättning för flyttning eller ökade levnadskostnader till följd av dubbel bosättning i samband med att en totalförsvarspliktig anvisats till arbete eller utbildning med allmän tjänsteplikt. För en totalförsvarspliktig som fullgör allmän tjänsteplikt genom att delta i utbildning är det också Arbetsförmedlingen som beslutar om och betalar ut övriga förmåner.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun biträder förslaget.

Förslag 33

Enligt en ny fjärde punkt i 6 kap. 2 § första stycket totalförsvarspliktslagen kan allmän tjänsteplikt fullgöras genom att den som är totalförsvarspliktig i övrigt tjänstgör inom totalförsvaret enligt avtal som ska fullgöras vid höjd beredskap.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun biträder förslaget. Det bör utredas vidare om det finns möjlighet att avtal enligt föreslagen reglering även kan tecknas med organisationer, exempelvis frivilliga försvarsorganisationer. Den administrativa börda det innebär för en kommun att teckna avtal med varje person bedöms inte vara försvarbar i förhållande till en möjlighet att teckna motsvarande avtal med en förening, exempelvis Frivilliga resursgruppen.

Förslag 34

Det förtydligas i 15 § totalförsvarsförordningen att beredskapslarm innebär order att omedelbart inställa sig till tjänstgöring enligt krigsplaceringsorder eller motsvarande till den som är
– krigsplacerad inom totalförsvaret enligt lagen om totalförsvarsplikt,
– skyldig att tjänstgöra enligt 6 kap. 2 § första stycket punkt 2 eller 4 samma lag, eller
– anställd hos Försvarsmakten.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun har inget att erinra vad gäller förslaget.

Förslag 35

Totalförsvarspliktslagen kompletteras med en bestämmelse om att den allmänna tjänsteplikten inte omfattar den som är krigsplacerad enligt lagen.

Bestämmelsen i 6 kap. 3 § totalförsvarspliktsförordningen om att ett beslut om att en totalförsvarsplikting ska fullgöra allmän tjänsteplikt inte får omfatta den som är krigsplacerad med stöd av totalförsvarspliktslagen tas bort.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun biträder förslaget.

Förslag 36

En ordning för att lösa situationen att det vid höjd beredskap har uppkommit oförenliga plikter för en totalförsvarsplikting på grund av flera avtal föreslås nedan, men den kräver inte författningsreglering.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun biträder förslaget.

Förslag 37

En totalförsvarsplikting som uppsåtligen avviker eller uteblir från värnplikt, civilplikt eller allmän tjänsteplikt straffas för brott mot totalförsvarsplikten bara om det sker olovligt.

Karlshamns kommuns synpunkter

Kommunen instämmer i att straffansvaret enligt 21 kap. brottsbalken är tillfredsställande reglerat såvitt avser det civila försvaret.

Tydligare regler om civilplikten

Förslag 38

Det förtydligas i 15 § totalförsvarsförordningen att beredskapslarm även innebär beslut om fullgörande av värnplikt och civilplikt enligt 1 kap. 3 a § totalförsvarspliktslagen. Syftet är att underlätta så att regeringen inte ska behöva fatta ett separat beslut om aktivering av civilplikt (och värnplikt) i en situation då högsta beredskap i hela landet ska gälla.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun biträder förslaget och ser det som positivt att regelverket förenklas för berörda instanser.

Förslag 39

Totalförsvarspliktsförordningen kompletteras så att alla sektorsansvariga myndigheter får göra sådan annan utredning än mönstring som kan leda till inskrivning för civilplikt.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun biträder förslaget.

Förslag 40

Visar en annan utredning än mönstring att den totalförsvarspliktige utan föregående utbildning kan skrivas in för civilplikt och direkt krigsplaceras i en befattning, ska den utredande myndigheten, om det inte är olämpligt, före beslut eller framställning om krigsplacering, informera den totalförsvarspliktige om vilka möjligheter som finns att ingå ett avtal om tjänstgöring inom totalförsvaret vid höjd beredskap. En bestämmelse om detta införs i kapitlet om utredning om personliga förhållanden i totalförsvarspliktsförordningen (4 kap.). Ingås ett sådant avtal som tillgodoser det civila försvarets behov, kan myndigheten avsluta utredningen utan att besluta eller göra en framställning om krigsplacering.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun har inget att erinra vad gäller förslaget.

Förslag 41

Bestämmelsen om föreläggande vid vite i 10 kap. 7 § totalförsvarspliktslagen ändras så att regeringen kan föreskriva att även andra myndigheter än Pliktverket har möjlighet att förelägga vite.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun biträder förslaget.

Förslag 42

Totalförsvarspliktslagen ändras så att det inte finns något krav på att en grundutbildning ska genomföras i en följd om det gäller grundutbildning för totalförsvarspliktiga som har skrivits in för civilplikt efter annan utredning än mönstring.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun biträder förslaget.

Medinflytande för civilpliktiga

Förslag 43

För civilpliktiga som genomgår längre grundutbildning än 60 dagar ska det anordnas högst två civilpliktskongresser per år. Vid en civilpliktskongress ska ombud som väljs av de civilpliktiga delta. Civilpliktskongressens syfte är att ge ombuden tillfälle att diskutera frågor av betydelse för de

civilpliktiga. Kongresserna leds av de civilpliktiga. Varje civilpliktig som fullgör grundutbildning har rätt att lämna förslag som ska behandlas på civilpliktskongressen.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun har inget att erinra vad gäller förslaget.

Förslag 44

Ombuden vid civilpliktskongressen får utse högst tre civilpliktiga till ett civilpliktsråd med uppgift att till nästa civilpliktskongress företräda de civilpliktiga. En ledamot i Civilpliktsrådet får väljas om. Avgående ledamöter i Civilpliktsrådet får dock tjänstgöra för att skola in nya ledamöter under sammanlagt högst 12 veckor. Civilpliktsrådet får anordna civilpliktskongress.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun har inget att erinra vad gäller förslaget.

Förslag 45

Civilpliktsrådet ska vara administrativt anslutet till MSB. Genom MSB:s försorg ska Civilpliktsrådet ha tillgång till kansli och kanslistöd.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun har inget att erinra vad gäller förslaget.

Förbud mot privat arbetsförmedling och arbetsförmedlingstvång

Förslag 46

Orden "och uthyrning av arbetskraft" tas bort från rubriken till 2 § lagen om arbetsförmedlingstvång.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun har inget att erinra vad gäller förslaget.

Förslag 47

Undantaget från arbetsförmedlingstvång i lagen om arbetsförmedlingstvång för anställning som endast är tillfällig tas bort.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun har inget att erinra vad gäller förslaget.

Behandling av personuppgifter och uppgiftsskyldigheter

Förslag 48

2 kap. 4 § totalförsvarspliktslagen kompletteras med en generell bestämmelse om att statliga myndigheter, kommuner, regioner och näringsidkare på begäran ska lämna Pliktverket de uppgifter om en totalförsvarspliktigs personliga förhållanden som behövs för att bedöma hans eller hennes förutsättningar att fullgöra värnplikt eller civilplikt. I den utsträckning regeringen föreskriver det ska uppgifterna lämnas utan begäran. Vid höjd beredskap gäller den uppgiftsskyldigheten också uppgifter om en totalförsvarspliktigs personliga förhållanden som behövs för att bedöma hans eller hennes förutsättningar att utföra arbete eller delta i utbildning efter anvisning med allmän tjänsteplikt.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun bifaller förslaget och anser att det bör kompletteras med att lärosäten och bolag som bedriver högre former av utbildning, oaktat drifts- och ägandeform, ska vara skyldiga att lämna motsvarande uppgifter till Pliktverket.

Förslag 49

Pliktverket ska på begäran av en myndighet som får göra annan utredning än mönstring lämna uppgift om vilka totalförsvarspliktiga som utan grundutbildning längre än 60 dagar kan antas ha förutsättningar att fullgöra civilplikt i en viss befattning.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun bifaller förslaget.

Förslag 50

Pliktverket ska på begäran av myndighet, kommun och region där annan utbildning med civilplikt än grundutbildning längre än 60 dagar ska genomföras lämna uppgifter i enlighet med 3 kap. 16 § totalförsvarspliktsförordningen. På begäran av en sådan myndighet, kommun eller region ska Pliktverket också lämna kortfattade uppgifter om den totalförsvarspliktiges utbildning och arbetslivserfarenhet till den befattningshavare på en sådan enhet som anges i 3 kap. 16 § första stycket totalförsvarspliktsförordningen som har till uppgift att utbilda den totalförsvarspliktige.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun bifaller förslaget.

Förslag 51

Vid höjd beredskap ska Pliktverket på begäran av den myndighet som får anvisa totalförsvarspliktiga till arbete eller utbildning med allmän tjänsteplikt, dvs. Arbetsförmedlingen, lämna uppgift om vilka totalförsvarspliktiga som kan antas ha förutsättningar att med allmän tjänsteplikt utföra arbete i en viss befattning eller delta i en viss utbildning.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun bifaller förslaget.

Säkerhetsskydd och säkerhetsprövning

Förslag 52

Om en totalförsvarspliktig skrivs in med civilplikt för grundutbildning enligt totalförsvarspliktslagen och det kan antas att den totalförsvarspliktige efter grundutbildningen kommer att krigsplaceras med civilplikt enligt 3 kap. 12 § totalförsvarspliktslagen i en befattning placerad i säkerhetsklass, ska den totalförsvarspliktige anses delta i säkerhetskänslig verksamhet under den tid som grundutbildningen pågår. Då får sådan registerkontroll som ska göras för placering i säkerhetsklass 3 göras av den totalförsvarspliktige utan föregående placering i säkerhetsklass.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun bifaller förslaget.

Förslag 53

Bedömningen av säkerhetsprövningen ska göras av Pliktverket när det gäller totalförsvarspliktiga inför inskrivning för civilplikt med grundutbildning och under grundutbildningen.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun har inget att erinra vad gäller förslaget.

Förslag 54

En totalförsvarspliktig som har krigsplacerats med civilplikt enligt 3 kap. 12 eller 13 §§ totalförsvarspliktslagen i en befattning placerad i säkerhetsklass ska anses delta i säkerhetskänslig verksamhet under den tid som beslutet om krigsplacering kvarstår. I detta fall görs bedömningen av säkerhetsprövningen av den som ska bedriva verksamheten i vilken befattningen som placerats i säkerhetsklass finns.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun har inget att erinra vad gäller förslaget.

Förslag 55

Om en totalförsvarspliktig efter annan utredning än mönstring ska skrivas in för civilplikt med grundutbildning eller med krigsplacering i en befattning placerad i säkerhetsklass, ska den myndighet som utför den andra utredningen än mönstring genomföra grundutredningen. Det gäller inte inför inskrivning för civilplikt med krigsplacering om myndigheten anser att det finns särskilda skäl. Om myndigheten anser att grundutredningen inte innebär hinder för en godkänd säkerhetsprövning enligt 3 kap. 2 § säkerhetsskyddslagen, ska myndigheten överlämna utredningen till den som ska göra bedömningen av säkerhetsprövningen.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun har inget att erinra vad gäller förslaget.

Förslag 56

Kravet i säkerhetsskyddslagen på samtycke till registerkontroll gäller inte en totalförsvarspliktig som skrivs in för civilplikt eller krigsplaceras med civilplikt enligt totalförsvarspliktslagen. Undantaget från kravet på samtycke gäller under den tid som deltagandet i den säkerhetskänsliga verksamheten pågår. Undantaget gäller endast för sådan registerkontroll som ska göras för placering i säkerhetsklass 3.

Totalförsvarspliktiga som skrivs in för civilplikt eller som efter avslutad grundutbildning med civilplikt har krigsplacerats enligt totalförsvarspliktslagen och för vilka kravet på samtycke till registerkontroll inte gäller ska få information om att befattningen är placerad i säkerhetsklass och att registerkontroll kommer att göras.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun bifaller förslaget.

Inriktning och samordning av personalförsörjningen

Förslag 57 (bedömning)

För att det ska finnas goda förutsättningar för en långsiktigt hållbar personalförsörjning av det civila försvaret behöver det finnas möjlighet att inrikta och samordna vissa delar av personalförsörjningen på övergripande nationell nivå. Det behövs därför en funktion eller sektor på nationell nivå med tydligt utpekad ansvar för personalförsörjningsfrågan. Underlag som kan ligga till grund för inriktning, samordning och prioritering behöver också återkommande tas fram.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun bifaller förslaget och vill särskilt betona vikten av att det finns en samordnande funktion som ser till den nationella helhetsbilden vad gäller behov och fördelning av kompetenser inom personalförsörjningsfrågorna.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Förslag 58

Författningsändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2026. Några särskilda övergångsbestämmelser behövs inte.

Karlshamns kommuns synpunkter

Karlshamns kommun har inget att erinra vad gäller förslaget.